

Raadsvoorstel

Datum Raadsvergadering:

Agenda nr:

Onderwerp: Verhardingenplan

Portefeuillehouder(s) Wethouder Schouw

Van: Jeffrey Broeders

Telefoonnummer: 4515

Email: jeffrey.broeders@etten-leur.nl

Aan de leden van de raad.

Voorstel

1. Het Verhardingenplan 2025 - 2034 inclusief bijlagen vast te stellen;
2. Het oude beheerplan Beheren op Niveau voor verhardingen in te trekken.

Inleiding

Het nieuwe Verhardingenplan 2025 - 2034 stelden we op omdat het beleid aan vernieuwing toe was.

Het oude beleid, Beheren op Niveau, stamde uit 2006. Dat had door de jaren heen diverse versoeringen ondergaan waarbij ook de duidelijke opzet verloren ging. Sinds enige tijd bestaat het beheerniveau uit de niveaus B en C.

De gemeenteraad vroeg om in de periode 2022 - 2026 uit te zoeken of terugkeer naar de opzet met de beheerniveaus A, B en C mogelijk was. Dat is mogelijk.

Daarbij nemen we afspraken over duurzaamheid, circulariteit en toegankelijkheid mee in het verhardingenplan. Dat leidt tot een plan met moderne uitgangspunten over aanleg en beheer van verharding.

De gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten van het verhardingenplan bedragen € 6.562.000. Dat is circa € 1.250.000 hoger dan de gemiddelde onderhoudskosten bij het sobere B en C beheerniveau zoals we dat in 2022 uitrekenden.

Een aanzienlijk deel van de toegenomen kosten komt voort uit de toegenomen hoeveelheid verhardingen vanuit projecten. Bij de berekening in 2022 namen we die toekomstige oppervlakte nog niet mee. Ook de hogere beheerniveaus in het nieuwe verhardingenplan zorgen voor een toename van de onderhoudskosten. De kosten voor arbeid en materialen namen ook toe.

Beoogd effect en evaluatie:

Duidelijke afspraken hebben en toepassen bij aanleg en beheer van verhardingen. Daarmee zorgen we ervoor dat mensen zich op een comfortabele manier in Etten-Leur kunnen verplaatsen. Elk jaar is er een steekproef of het openbaar gebied, waaronder de verhardingen, aan het afgesproken niveau voldoet. Na 4 jaar evalueren we het plan om de voorziening te mogen blijven gebruiken.

Argumenten

1.1. We willen het beleid aansluiten bij recente ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er heel wat veranderingen geweest rondom openbare ruimte. Verharding heeft daar een groot aandeel in. Die moeten we aanpassen op andere weersomstandigheden, zorgen dat de verharding toegankelijk is en we moeten ruimte maken voor groen. Ook de materialen zelf zijn en worden duurzamer en circulair. Het oorspronkelijke Beheren op Niveau, waar het huidige beleid nog steeds op gebaseerd is, voorziet daar niet in. Met dit verhardingenplan zijn koppelingen met andere beleidsstukken gemaakt.

1.2. We werken en berekenen op basis van actuele gegevens

De jaarlijkse gemiddelde onderhoudskosten zijn toegenomen. Dat komt door externe factoren zoals duurdere materialen en arbeid, maar ook doordat de hoeveelheid verharding in Etten-Leur toenam. Bij opgeleverde nieuwe projecten zit meestal ook openbare ruimte. Als we alle verharding in openbare ruimte toevoegen aan onze beheeropgave stijgen de kosten voor het beheer.

Er zijn de afgelopen jaren veel projecten geweest en de oppervlakten verharding daarvan zitten nu in de berekening. Met de huidige cijfers hebben we voor de komende jaren in beeld wat de gemiddelde kosten zijn.

1.3. We willen gehoor geven aan de wens van de raad

Met de vraag of we terug kunnen naar de beheerniveaus A, B en C van het CROW wil de raad een sprong in kwaliteit maken. Na diverse wijzigingen en aanpassingen door de jaren heen mag van de gemeenteraad het niveau op bepaalde plekken terug omhoog. In dit verhardingenplan staat wat dat kost en wat de raad ervoor krijgt. Ook duurzaamheid, klimaatbestendigheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte komt aan bod. Daarmee verbinden we meerdere beleidsplannen.

1.4. We willen meer inzetten op lopen en fietsen

Daarom spraken we een prioriteit af in beheer. We voeren, als we keuzes moeten maken, eerst beheer uit aan voet- en fietspaden. Door op specifieke (loop)routes naar voorzieningen het comfort te verbeteren profiteren alle inwoners van Etten-Leur van betere routes.

Alternatieven/varianten

We werkten twee andere varianten uit ter vergelijking, maar kozen deze niet. Hieronder lichten we de varianten toe en waarom we deze niet kozen.

1.1. Sober: Huidige beheerniveaus B en C vasthouden zonder uitzonderingen

We berekenen dan de toegenomen hoeveelheid verharding in de gemiddelde kosten. De jaarlijkse gemiddelde beheerkosten bedragen € 6.431.000. We doen dan langer met de voorziening ten opzichte van het voorstel, maar hanteren geen hoger beheerniveau voor specifieke (loop)routes en gebieden. We putten de voorziening met dit scenario na 12 jaar uit.

Omdat we toegankelijkheid een belangrijk thema vinden kozen we dit alternatief niet. Ook sluit het voorstel niet aan bij de wens van de raad.

1.2. Sober Plus: Huidige beheerniveaus B en C vasthouden met uitzonderingen

We berekenen dan de toegenomen hoeveelheid verharding in de kosten. Ook hanteren we een hoger beheerniveau voor specifieke (loop)routes en gebieden. De jaarlijkse gemiddelde beheerkosten bedragen € 6.435.000. We doen dan langer met de voorziening ten opzichte van het voorstel. We putten de voorziening met dit scenario na 11 jaar uit

We kozen dit alternatief niet omdat we met het scenario dat we voorstellen tegen beperkte extra kosten (127.000 euro per jaar) een beter beheerniveau (A in plaats van B) bieden in de winkelcentra. Daarnaast voeren we dan ook aan de specifieke (loop)routes en bijzondere plekken beheer op hoger niveau uit. Daarmee volgen we ook de wens van de raad om meer beheer op A-niveau uit te voeren.

Het prijsverschil tussen Sober Plus en Terug naar A, B en C is beperkt omdat we in combinatie met de (loop)routes op effectieve wijze een groter aaneengesloten gebied kunnen beheren.

Kanttekeningen en risico's

1.1. Beschikbaarheid in- en extern personeel dagelijks beheer

De verhoging van het beheerniveau leidt ook tot vaker inzetten van mensen. Ook zijn er meer mensen nodig. Dat is in de huidige arbeidsmarkt een uitdaging. Het invoeren van het nieuwe

beheerniveau heeft daarom een aanlooperperiode. Veel verharding is echter al op een hoog niveau waardoor dit nauwelijks merkbaar is.

1.2. Piekjaar 2028 en verder vergt extra capaciteit

In 2028 is een piek van werkzaamheden van circa 14 miljoen euro voorzien. We zijn het gewend om jaarlijks gemiddeld voor 6 tot 7 miljoen euro aan werkzaamheden voor te bereiden en uit te voeren. In een jaar een verdubbeling heeft grote impact op de organisatie.

We voorzien dat we voor die projecten tijdelijk extra werkvoorbereiders, projectleiders en toezichthouders nodig hebben. Ook zullen we werk moeten uitbesteden.

De uitkomst van de inspectie in 2026 geeft meer duidelijkheid over de spreiding van de projecten. Ook moeten we rekening houden met de werkzaamheden die Enexis wil uitvoeren aan het stroomnet dat vaak in de stoep ligt. We willen werkzaamheden combineren als dat mogelijk is. We brengen de gevolgen van het piekjaar in beeld en doen daarvoor voorstellen bij de kadernota 2027.

1.3. Beschikbaarheid van aannemers

Ook aannemers van werkzaamheden kampen met krapte op de arbeidsmarkt. Het kan dus zijn dat na de voorbereidingen blijkt dat we geen aannemer kunnen vinden. Dat kan leiden tot verschuiving van werkzaamheden. We selecteren de projecten dan op noodzaak van aanpak.

Toelichting

Financieel

Op basis van de beoordeling van de wegen maken we de plannen. Het budget voor beheer en onderhoud bouwen op uit investeringen (uit het investeringsplan), groot onderhoud en beheerskosten (uit de exploitatie/voorziening).

Voor het groot onderhoud en de beheerskosten houden we een voorziening in stand. Daarin storten we jaarlijks een bedrag en we halen er een bedrag uit. De voorziening maakt het mogelijk om werkzaamheden flexibel te spreiden.

Op dit moment hebben we voldoende buffer in de voorziening om groot en onderhoud en beheerskosten de komende 10 jaar uit te dekken. Concreet betekent dit dat er nu geen extra budget bijgeraamd hoeft te worden. Na vier jaar brengen we het areaal opnieuw in kaart en kijken weer naar de voorziening.

Vanwege de werkzaamheden aan het stroomnet door Enexis gaan we degeneratiekosten ontvangen om de stoepen te herstellen. Deze willen we onderbrengen in een *Reserve herstel trottoirs*. Voor de inzet van de reserve maken we in overleg met de gemeenteraad jaarplannen.

We evalueren het verhardingenplan na 4 jaar en herzien het waar nodig om de voorziening volgens de regels in stand te houden.

Juridisch

Het verhardingenplan is onze afspraak met de Provincie Noord-Brabant over het onderhoud van de wegen. We zorgen ervoor dat het beheerniveau niet onder niveau C komt omdat we dan de voorziening niet meer mogen gebruiken. Als de beheerniveaus in gebieden niet voldoen aan de afspraken kan de Provincie Noord-Brabant daar ons op aanspreken en moeten we ingrijpen.

Het verhardingenplan is ook onze afspraak met de Etten-Leurenaren. Als zij, als gevolg van nalatig beheer, letsel oplopen kunnen ze de gemeente daarvoor aansprakelijk stellen.

Personele toelichting

Vanwege de toenemende hoeveelheid werk willen we de personeelscapaciteit uitbreiden met één projectleider. Daarnaast moeten we voor het onderhoud vaker personeel inzetten. We werken dit uit en komen hier bij de Kadernota in 2027 op terug met een voorstel.

Duurzaamheid

People

Met dit verhardingenplan zetten we in op toegankelijke (loop)routes. Daarmee wordt de openbare ruimte voor iedereen beter en prettiger.

Planet

We kiezen in dit verhardingenplan voor minder verharding als dat kan. Ook zetten we verhardingen in die beter combineren met groen. Bij het bestaande materiaal kiezen we voor meer hergebruik. Bij nieuwe materialen kijken we naar de milieupact door de Milieukostenindicator (MKI) te gebruiken. We werken ernaartoe dat aannemers meer elektrische voertuigen en werktuigen gaan gebruiken.

Profit

We werken zoveel als mogelijk met aannemers uit de regio als ons aanbestedingsbeleid dit toelaat. Dat scheelt reistijd voor de meeste werknemers en we dragen bij aan een sterke economie in onze regio.

Planning

Na de besluitvorming publiceren we het verhardingenplan op www.officielebekendmakingen.nl. Ook delen we het verhardingenplan intern met medewerkers van de gemeente Etten-Leur en gaan we volgens het plan werken.

Communicatie en participatie

Communicatie

Na de besluitvorming publiceren we het verhardingenplan op www.officielebekendmakingen.nl. We delen het plan daarnaast intern met de medewerkers van de gemeente Etten-Leur.

Participatie

We stelden het plan intern met vakcollega's en leidinggevenden van verhardingen en financiën op. We bespraken het voorstel ook met de Werkgroep Fysiek Domein van de gemeenteraad.

Daarnaast betrokken we voor het onderdeel toegankelijkheid de collega's van het sociaal domein en wonen. We organiseerden daarvoor een los traject voor het normenkader toegankelijkheid. Daarin spraken we met een ervaringsdeskundige en ontvingen we een schriftelijke reactie van een andere ervaringsdeskundige.

Bijlagen

1. Verhardingenplan 2025 - 2034 met overzichtskaart beheerniveaus
2. Kwaliteitscatalogus CROW

Etten-Leur, 23 september 2025

burgemeester en wethouders,

N.J. (René) Reijngoudt
gemeentesecretaris

drs. M.C. (Marina) Starmans-Gelijns
burgemeester